

معماری اسلامی هدفی دور از دسترس/ساخت و ساز غیر مجاز بر روی گسل

توسعه شهری در کلانشهر تبریز به صورت فزاینده ای بر روی گسل در حال اشاعه بوده و کابوس دردناک زلزله های ویرانگر روزهای گذشته این شهر را تعبیر می کند!

توسعه شهری در کلانشهر تبریز به صورت فزاینده ای بر روی گسل در حال اشاعه بوده و کابوس دردناک زلزله های ویرانگر روزهای گذشته این شهر را تعبیر می کند!

به گزارش خبرنگار مهر، این روزها دیگر معماری اسلامی و ایرانی در کهن شهر تبریز تبدیل به خاطره ای دور شده که تنها جزو آرزوهای مردم و مسئولان این شهر است و این درحالیست که خاک شهر تبریز از دیر باز کانون پرورش علم و هنر بوده و در خاطرات خود شکوفایی مکتب تبریز در عرصه نقاشی و معماری را به واسطه خوش ذوقی هنرمندان و اندیشمندان این خطه در پیکره خود دارد.

با گذشت سالیان دراز از روزهای تلخ از دست رفته معماری های اسلامی و ایرانی در زلزله های ویرانگر دوره ای 200 ساله، این کهن شهر مرمت، بازسازی و توسعه یافته است اما نکته قابل تامل از یک سو گسترده شدن این شهر بر روی مناطق پرخطر و بر روی گسل بوده و از سوی دیگر فراموشی عمیق اصالت و فرهنگ و مکتب پر افتخار این کهن شهر تاریخی است که هنرمندان و معماران و مسئولان دچار آن شده اند.

و این چنین است که با قدم زدن در این شهر دیگر اثری از معماری اصیل ایرانی و اسلامی دیده نمی شود و برج و ساختمان های عظیمش تنها یادآور رد پای از شهرهای کشورهای غربی است.

از سوی دیگر گرچه به نظر می رسد قوانین باید از ساخت و سازهای غیر مجاز بر روی گسل جلوگیری می کرد اما پس از شهرک سازی های عظیم مسئولان پای رسانه ها را به میان می آورند که خلاء قوانین و مدیریتی را پر کرده و فرهنگ سازی کنند! ساخت و سازهای غیر مجاز و معماری آشفته و غیر اصولی کلانشهر تبریز خبرنگار مهر را به گفتگو با رئیس سازمان نظام مهندسی آذربایجان شرقی نشاند.

ساخت و سازهای غیر مجاز دور از چشم نظام مهندسی

علاوه بر ساخت و سازهای غیر اصولی در حاشیه شهر تبریز در دامنه کوه عون بن علی که مورد تمرکز مردم و مسئولان است در برخی مناطق همچون حواشی شهرک های مختلف همچون محله شمس آباد شهرک یاغچیان ساخت و سازهای غیر اصولی بیداد می کند که مغفول واقع شده است.

رئیس سازمان نظام مهندسی آذربایجان شرقی در تایید وجود ساخت و سازهای غیر مجاز در برخی مناطق تبریز می گوید: ساخت و سازهای غیر اصولی که در برخی مناطق صورت گرفته شاید خارج از نظارت سازمان نظام مهندسی بوده و مسئولان از آنها بی خبر مانده اند!

بهرام چاوشی تشریح می کند: سازمان نظام مهندسی بر طراحی و اجرای ساخت و سازها نظارت دارد و پس از نظارت و در آخر مجوز پایان کار صادر می کند که برخی از شهروندان بدون اطلاع به این سازمان خودسرانه اقدام به ساخت و ساز می کنند که دور از چشم مسئولان قرار می گیرد.

پرونده شهرک سازی ها بر روی گسل به نظام مهندسی نرسیده است!

رئیس سازمان نظام مهندسی استان می گوید: ساخت و ساز بر روی گسل تبریز از سوی سازمان نظام مهندسی نظارت می شود اما بستگی به این دارد که پرونده آنها به این سازمان رسیده باشد یا نه.

با این اوصاف به نظر می رسد پرونده شهرک باغمیشه، رشديه، ولی عصر، جماران و مرزداران به نظام مهندسی نرسیده که در طول سالیان بر روی گسل احداث و توسعه یافته اند!

گرچه خلاء قوانین و مدیریتی در این زمینه دیده می شود اما این درحالیست که چاوشی هم برای پر کردن خلا قوانین، رسانه ها را در فرهنگسازی و جلوگیری از روند شهرکسازی بر روی گسل موثر می داند تا با افزایش آگاهی عمومی رغبت شهروندان را به ساخت و ساز در این مناطق کاهش دهند.

وی در عین حال تاکید می کند: بناها سرمایه های ملی هستند که در این راه سرمایه گذاری شده اند که با تخریب آنها بر اثر زلزله درواقع هدر می روند.

چاوشی ادامه می دهد: عمر ساختمان ها را اگر تا 50 سال افزایش دهیم باعث صرفه جویی در سرمایه گذاری ها شده ایم و در این صورت هزینه بازسازی ساختمانها در زلزله های بزرگ در زمینه های دیگری می تواند صرف شود.

وی همچنین تاکید می کند: با توجه به اینکه تبریز بر روی گسل واقع شده، زلزله در این منطقه باید به امر طبیعی همچون بارش

برف تبدیل شود که نه تنها خسارتی با خود به همراه نداشته باشد بلکه آگاهی عمومی برای مقاوم سازی بناها مطابق علم روز همه گیر شود.

ضرورت آموزش تفکر ژاپنی در احداث بناها

رئیس سازمان نظام مهندسی آذربایجان شرقی در کنار بررسی مشکلات ساخت و ساز و بی قانونی ها در کلانشهر تبریز به نکات آموزشی و سرمایه گذاری های علمی و فرهنگی هم اشاره کرده و بر آنها تاکید می کند.

وی تاکید می کند: باید تفکری بر جامعه و مسئولان حاکم شود در خصوص به روز کردن ساخت و سازها و رعایت اصول مهندسی که همچون مردم ژاپن خود خواستار توجه مسئولان و حمایت آنها در این زمینه شوند.

چاوشی ادامه می دهد: مردم ژاپن با مشاهده مقاومت بناها در مقابل زلزله های هفت ریشتری خود خواستار مقاوم سازی بیشتر و استفاده از تکنولوژی های روز می شوند.

وی اضافه می کند: در ایران هم مسئولان استانی و کشوری در این زمینه برای ترغیب شهروندان برای مقاوم سازی باید مشوق هایی را در نظر بگیرند تا به مرور رعایت اصول مهندسی همه گیر شود.

وی در عین حال تاکید می کند: دولت نیز ضروری است بودجه ای را به مراکز علمی و تحقیقاتی اختصاص دهد تا مهندسی بومی را در تولید و ساخت وسازها استفاده کرده و علوم مهندسی مطابق علم روز را در کشور وارد کنیم.

معماری اسلامی هدفی دست نیافتنی در تبریز

رئیس سازمان نظام مهندسی استان گرچه معماری اسلامی و ایرانی را هدف مسئولان این سازمان عنوان می کند اما از سوی دیگر این نوع معماری تاکنون هدفی دست نیافتنی بوده است!

چاوشی ادامه می دهد: معماری اسلامی جزو اهداف اصلی این سازمان است اما اصول خاصی ترسیم نشده که معماران و شهروندان را ملزم به اجرای آن کند.

وی منطقه هشت تبریز را که مرکز تاریخی و فرهنگی شهر و در محدوده ساعت و بازار تاریخی است یکی از مراکزی عنوان می کند که معماری اسلامی و ایرانی مورد توجه خاصی قرار گرفته است.

اما این معماری تاکنون تنها در حد مرمت بناهای تاریخی باقی مانده و نتوانسته به احداث بناها رسوخ کند و این درحالیست که در محدوده بازار تبریز مرکز تجاری مدرنی درحال ساخت بوده که از یک سو مغایر با بافت سنتی آن منطقه بوده و از سوی دیگر معماری اسلامی و ایرانی همچنان نظاره گر رشد قارچ گونه ساختمان ها در قالب مدرن و غربی است!

در عین حال چاوشی در ادامه یادآور می شود: ظوابط مدونی برای اجرای معماری اسلامی در تبریز وجود ندارد اما با همکاری های صورت گرفته با شهرداری در صدد هستیم تا طی قوانینی شهروندان و معماران را مجبور به اجرای این نوع معماری کنیم.

گزارش: یاسمین مولانا